

Pfeijffer Grand Hotel Europa
Vertaler: Jaroslav Dovhopolyy
Blz.: 11 t/m 25

Ілля Леонард Пфейффер

Grand Hotel Europa

Uitgeverij DeArbeiderspers Amsterdam /Antwerpen
Copyright © 2018 Ijja Leonard Pfeijffer

Переклад з нідерландської Ярослава Довгополого

Для Стелли

ЗМІСТ

Розділ перший
Розділ другий

Завдання
Майдан Обітниці

Розділ третій	Пробудження німфи
Розділ четвертий	Донька спогадів
Розділ п'ятий	Лебідь у позі диско
Розділ шостий	Місто, яке понижується
Розділ сьомий	Талант декаденції
Розділ восьмий	Мальтійська містерія
Розділ дев'ятий	Нові гості
Розділ десятий	<i>Панчаят Музаффаргарху</i>
Розділ одинадцятий	М'ясоїдні риби
Розділ дванадцятий	Місто тисячі пам'ятників
Розділ тринадцятий	Порнотуфлі з котячою горжеткою
Розділ чотирнадцятий	Позбутися нутеллового раю
Розділ п'ятнадцятий	Інтертекстуальність
Розділ шістнадцятий	Вбивство вимерлого села
Розділ сімнадцятий	Надломлений тюльпан
Розділ вісімнадцятий	Пожежні навчання
Розділ дев'ятнадцятий	Стинання голови святого Себастьяна
Розділ двадцятий	Сад світу
Розділ двадцять перший	Абдикація в придорожному ресторані
Розділ двадцять другий	За жалюгідним чагарником
Розділ двадцять третій	Скарби з обломків Неймовірного
Розділ двадцять четвертий	Концерт
Розділ двадцять п'ятий	Пісок в зірках
Розділ двадцять шостий	Виїзд з Європи

Розділ перший

Завдання

Перший, з ким я після такого тривалого часу вступив в розмову, крім тих декілька формальних слів, з якими обмінявся на початку та в кінці їзди зі своїм похмурих водієм таксі, був худий, темний хлопчина у ностальгійній червоній формі пікколо. Вже на відстані я побачив його, він сидів на мармурових сходах перед входом, оточеного корентійськими сходами під золотавими літерами, якими була виписана назва Grand Hotel Eurora, коли таксі зі скрипом по гравійній

доріжці між платанами наближалось до кінця довгого під'їзду. Він палив цигарку. З наміром допомогти мені з моїм багажем він підвівся. Позаяк мені було прикро, що я перервав його перекур, що було й правдою, то я сказав, в той час як таксі від нас віддалялось по гравію, що багаж мій таки може зачекати, що маю за собою довгу подорож і що мені теж закортіло запалалити цигарку. Я запропонувала йому одну з моєї блакитної пачки Gauloises Brunes без фільтру і дав йому вогню моєю *solid brass zipro*. На його кепі золотими літерами прошито було Grand Hotel Europa.

Ми присіли. Декілька хвилин ми сиділи поруч і палили на сходах розкішного входу колись грандіозного готелю, куди я планував поки-що поселитися, коли це він звернувся до мене.

– Пробачте, що не можу стримати свою цікавість, – сказав він, – чи можу вас запитати звідки ви будете?

Я видмухнув дим в напрямку клубочка пилюги, що його наче на спомин залишило таксі вдалині під'їзду, де починався ліс.

– На це питання можна дати кілька відповідей, – сказав я.

– Охоче всі вислухаю, – відповів він. – Та коли вам для цього потрібно буде багато часу, то можливо зможете дати найгарнішу відповідь.

– Найважливіша причина навіщо я прибув сюди, – відповів я, – так це надія знайти час для відповідей.

– Хочу вибачитися, що завадив вам при цьому важливому завданні. Мені треба навчитися, що моя цікавість може бути нашим гостям за тягар, як завжди каже пан Монтебелло.

– Хто такий пан Монтебелло? – запитався я.

– Мій шеф.

– Консерж?

– Він ненавидить це слово, хоч етимологія йому подобається. Він пояснив мені, що воно походить від “comte des cierges” – граф свічок. Практично все, що знаю, я навчився від пана Монтебелло. Він для мене як батько.

– А як він хоче, щоб до нього зверталися?

– Він метрдотель, проте надає перевагу мажордому, оскільки в ньому гніздиться латинське слово для “дому” і на його думку нашим важливішим завданням є дбати про те, щоб наші гості забули про те місце, яке вони називали домом, перш ніж прибули сюди.

– Венеція, – сказав я.

Поки я вимовляв назву міста на мої штани впав попіл з моєї цигарки. Він це побачив і, перш ніж я встиг заперечити, зняв одну зі своїх білих рукавиць і повністю присвятив себе обтрушуванню моєї штанини. Руки в нього були худі і темні.

– Дякую. – сказав я.

– Що таке Венеція? – запитав він.

– Місце, яке я називав домом, перш ніж прибув сюди і найкраща відповідь на твоє попереднє питання.

– Яка Венеція?

– Ти ніколи не був у Венеції? – запитав я.

– Я ніколи ніде не бував, – сказав він. – Тому я на пересердя пана Монтебелло узяв собі за звичку надодати нашим гостям своєю цікавістю. Я намагаюся побачити світ через їхні оповідання.

– А яку місцевість називав ти своїм домом перш ніж прибув сюди?

– Пустелю, – відповів він. – Але пан Монтебелло подбав, щоб пустелю я забув. Я вдячний йому за це.

Я кинув погляд на маєток, який оточував готель. Колонада вкрита була плющем. Одна з великих глиняних ваз, з якої буяла бугенвілія, тріснула. Бур’ян ріс між гравієм. Мирно, проте це не те слово. Покірливо. Так само добре можна було примиритися з плином часу та втратою всіх речей.

– Венеція це минуле, – сказав я. – І сподіваюся, що пан Монтебелло і мені допоможе її забути.

Я згасив свою цигарку в квітковому горщику, який служив попельничкою. Він зробив це саме, випрямився, щоб висловити свій жаль з приводу мого багажу.

– Дякую за товариство, – сказав я. – Можна запитати як тебе звати?

– Абдул.

– Приємно було познайомитися з тобою, Абдуле.

Я назвав своє ім'я.

– Давай заїдемо. І хай все розпочинається.

2

Хоч і не був я приготовлений до наявності мажордому, та уникнути мені його було неможливим. Щойно я ступив однією ногою через поріг його кріпості і святині, як він пританцював мені назустріч. Він привітав мене з такими знаками уваги і арабесками, що було аж надто зрозумілим, що маю справу з професіоналом.

Він задалегідь вивчив напам'ять моє прізвище і дав мені тактичним чином зрозуміти, що в курсі справи про той факт, що я називав себе письменником. Поки він стурбовано цікавився, чи не була подорож надто вимогливою, він непомітно звідкись вичарував щіточку якою приводив в порядок мій піджак, не пропускаючи нагоди зробити комплімент покрою мого костюму. Наче почувуючи себе відповідальним за все світотворення, він вибачився за підозру в сучасному світі, яка зобов'язує його брати до уваги певні формальності, проте запевнив він мене, що ми для цього ще пізніше можемо знайти зручний момент, коли я відпочину від мого переміщення. Коли я сказав, що, на жаль, не знаю, як довго планую залишатися і сподіваюся, що це не буде проблемою, він відмахнув мої турботи елегантним жестом руки і поклявся мені, що це честь для закладу і особисте задоволення для нього самого вважати мене гостем і бажати лише, щоб ця радість була довготривалою. Потім він нахилився і пошепки сказав мені, що він, звичайно, не хоче робити звичкою втручатися в речі, які його не стосувались, але він не міг нічого вдіяти, щоб не помітити, що моя ліва запонка не була належним чином заціпнута і що він ніколи не пробачив би собі, якби я загубив її через його обачність.

Він запитав, чи може провести мене до апартаменту, який спеціально дав приготувати для мене. Він був упевнений, що той сподобається мені, проте якщо заклад, на мою думку, в чомусь не задовільнить мене, то він особисто догляне, щоб всі мої додаткові побажання негайно були виконані. Він дозволив собі на власний розсуд поставити в моєму номері деякі прохолоджуючі напої і ласощі. Чи не пішов би я за ним?

Пан Монтебелло, мажордом Grand Hotel Europa, провів мене через приймальню зали, де розміщувались рецепція і приміщення порте, через високі дубові двері до великої центральної зали з мармуровими колонами, звідки монументальні сходи вели на верхні поверхи. Він рухався наче фігурист по килимі з високим ворсом, без особливих зусиль повністю повертаючись до мене, щоб дати рояснення чи цікаві факти, і рухатися задом наперед, не сповільнюючи ходу. Якби він сам час від часу не вставляв піруетики, щоб дати мені можливість

не відставати від нього, мені важко було би тримати з ним ногу.. Абдул йшов за нами з моїм багажем.

– Тут ліворуч знайдете бібліотеку, – сказав мій супутник, – поруч з зеленою залою та китайською кімнатою. Інше крило пропонує простір для вітальні, кімнати для сніданку та нашого скромного ресторану, де я зарезервував для вас фіксований столик біля вікна з видом на перголу та розарій, або все те, що від нього залишилося, за яким видно мерехтливий ставок. Фонтан вже кілька років не використовується, але можу запевнити, що наш кухарка зробить все можливе, щоб ви поблажливо поставилися до цієї проблеми.

Центральний зал був обладнаний сенсаційною люстрою, яка виглядала підвішеною виснажливо старовиною.

– Одна із наших прикрас, – сказав мажордом, який помічав усе, включаючи лампу, яку помітив я. – Тільки дуже важко доглядати. Ви бачили портрет над каміном? Ви, безсумнівно, пізнаєте видатні та благородні риси Ніколо Паганіні. Я буду першим, хто погодиться з вами, коли скажете, що це не шедевр у живописному розумінні. Його написав хороший, проте менш значний майстер, котрого свого часу навіть не визнали за те, що він випередив свій час. Та ми особливо прив'язані до нього, оскільки він був написаний тут на місці за життя, коли віртуоз скрипки на піку своєї слави перебував в цьому готелі проїздом за оплесками і фурором до великих монарших дворів Європи. Переказують, що він під власне наполягання у цьому холі дав концерт як подяку за чудові *steak aux girolles*, що їх йому тут запропонували. Ця страва з тих пір перейменована на стейк Паганіні і донині красується в нашому меню. Важко щось кращого запропонувати вам сьогодні на вечерю.

Ліворуч від каміна висіла акварель скромних розмірів і скромні художні дрібнички, які представляли Площу Святого Марка у Венеції. Мені довелося ковтати, коли я це побачив. Я знав точно, що мажордом це зауважив, проте нічого не сказав, хоча це була відмінна можливість процитувати Віргілія. Перила мармурових сходів прикрашали скульптури міфічних істот, химери зліва та сфінкса праворуч.

– Наші гості можуть міцно спати, знаючи, що їхні номери ретельно охороняються, – сказав Монтебелло. – Щоб отримати доступ до верхніх поверхів, треба пройти між гібридною формою прояву страху і зрадливим мурликанням кішки, яка ставить перед головоломками, які відповідні для реалістичної самооцінки чоловіка і жінки, якщо дозволите мені позабавитися своїм дилетантизмом в галузі символіки. Один з наших вишуканих гостей якось сказав мені, що, на його думку, монстри не були призначені не пускати сторонніх, а перешкоджати гостям

добиратися до виходу. Пройшли вже роки як він це сказав, а він все ще тут. Прізвище його Пательський. Ви познайомитесь з ним. Думаю, що ви оціните його товариство. Він видатний вчений.

На посадці у верхній частині сходів стояла велика ваза з пластиковими квітами.

– Так і знав, – сказав мажордом. – Була марна надія, що ви пропустите це. Я дуже прошу вас проявити щедрість, щоб прийняти мої скромні вибачення. Ця прикраса, яка неприємо вирізняється – жалюгідний наслідок ентузіазму нового власника.

– Чи в готелі є новий власник? , – запитав я.

– Гранд Готель Європа нещодавно перейшов у китайські руки, – сказав він. – Новий власник називається пан Ван. Йдеться про новий розвиток, який ми наразі ніяк не можемо оцінити. Пан Ванг категорично наголошував, що його намір це відновити готель до його колишньої пишності, що, безумовно, допоможе фінансовій свободі, яку він, як видається, має. Можливо, ви помітили, що тут і там є сліди простроченого догляду. У нас просто не так багато гостей, як раніше. Пан Ванг також хоче щось з цим зробити. Він прагне до цілковитої зайнятості. Все це я був би схильний оцінити позитивно. З іншого боку, ця пластикова ваза для квітів викликає занепокоєння щодо прихильності нового власника до наших традицій. Але я не хочу набридати вам своїми турботами. Ми прибули. Це кімната 17, люкс, який я наказав приготувати для вас.

Все, що вам потрібно знати, – це те, що двері на терасі не закриваються належним чином. Якщо буде сильний бриз, то я б запропонував вам підперти стільцем двері. Зараз я залишу вас у спокої, щоб дати вам можливість оговтатися від своєї подорожі та привести в впорядок. Якщо вам щось потрібно, просто потягніть за шнурок, що висить поруч з дверима. Бажаю Вам приємного відпочинку в Grand Hotel Europa.

3

Ідеально. Номер був ідеальним не тому, що це був ідеальний готельний номер, а саме тому. Тут не працював жоден дизайнер інтер'єрів з ефективним, анонімним проектом, але надлишок історії залишив відчайдушно зітхаючу безліч розкішних слідів. Декорації та

меблі з далеко відлеглих одне від одного періодів висіли і стояли, і дивилися з подивом одне на одне. У передній кімнаті поруч з античним червоним шкіряним кріслом chesterfield стояло крісло стилю Людовика XVI з рожевою оксамитовою оббивкою з трояндовим мотивом і ослінчик приблизно такого ж кольору поруч із прекрасним журнальним столиком вісімнадцятого століття з елегантною різьба по дереву. На високому столику в кутку стояло велике бакелітове радіо із посрібленим поворотним диском на якому вигравіровані були довоєнні радіостанції. Ймовірно що з правильним трансформатором його можна було б ще привести в робочий стан. Але вже не залунала б та сама музика, як раніше. Задню кімнату займало страшелезне з трудно визначальним віком ліжко з чотирьма позолоченими колонами в єгипетському стилі на яких красувався балдахін темночервоного оксамиту з вишитими золотою ниткою зірками.

Хто в стані підрахувати ті зітхання та прошепечені таємниці, що вони залишилися висіти під тією зірчатою матерією? У ванній кімнаті з великим дзеркалом у позолоченій рамі з очевидним небажанням встановлена була душова кабіна поруч за античною емальованою ванною, яка стояла на чотирьох бронзових ніжках у формі левових кігтів.

Були речі, які, видавалися наче прибиті течією до апартамену, старі книги, мідний дзвіночок, велика попільниця у формі напівземної кулі, яку Атлас тримав на плечах, череп мишки, різні письмові причандали, монокль у футлярі, опудало сипухи, сигарний різак, компас, дримба, ваянгова лялька, латунна ваза з павиним пір'ям, пляшка з водою з розпилювачем і дерев'яний монах, який виявлялося міг служити лускункою, – з чого не було ясно, чи призначені були вони стати частиною декоративної концепції чи декількох розбіжних уявлень про декорацію, які були нерішуче застосовані протягом історії, без жодних зусиль, щоб усунути результати попередніх спроб або це були речі, забуті колишніми подорожуючими, після чого покоївки, у філософському переконанні, що історія внаслідок розсіяному відкладанню випадкових осадків, що їх не можна не брати до уваги, формує сьогодення, до сьогоднішнього дня відмовляються витерити ці сліди.

Поки я одобрююче погладжував позолочену обшивку, промацував товщину тканини важких, охряних штор і відсунув крісло, щоб відкрити двері на терасу, з якої виходив вид на розарій, або що залишилося від цього, і ставок з несправним фонтаном, я подумав, що у мене буде достатньо часу для опису цієї кімнати та деталей. Тому що це було добре, не кажучи ідеально, і я не бачив причин, чому я не міг би залишитися тут, поки не знав, куди поїхати.

Шикарний, просторий письмовий стіл з чорного дерева, стильно інкрустований більш світлими сортами дерева, розміщений перед вікном поруч із дверями на терасу у парі з скромним, але міцним і зручним дерев'яним офісним кріслом тридцятих років, я помітив відразу після входу. Ще до того, як повісити костюми та сорочки в гардероб у задній кімнаті, я здійснив ритуал, позначивши стіл своєю територією. Я поклав чисті зошити, які прихопив з собою, ліворуч у купу з вічним пером поруч. Банку з моїм улюбленим чорним атраментом я поставив в межах досяжності. Я дістав свій Макбук з сумки і поклав його праворуч на стіл. Мережеве живлення підключив до розетки.

Бо я не приїхав до Grand Hotel Еуропа, щоб дати часові меланхолійно збігти посеред обскуваної розкоші та скрипучої слави в пасивному очікуванні прозріння, яке в один момент впало б до мене, як пелюстка з пожовклого букета. Цієї думки я хотів притриматися, тому треба працювати. Мені довелося навести порядок у спогадах, які переслідували мене, як рій розлючених бджіл і заважали мені чітко думати. Якщо я дуже хотів забути Венецію і все, що сталося, то я спершу повинен був запам'ятати все якомога точніше. Якщо не пам'ятаєте всього, що хочете забути, ви ризикуєте забути певні речі. Мені довелося все записати, хоча я зрозумів, що необхідність розповісти, освіжить, словами від Енея до Дідони, горе. Але я мусив записувати, щоб звести рахунки. Немає призначення без ясності щодо його походження та немає майбутнього без розбірливої версії минулого. Я думаю краще з ручкою в руці. Чорнило уточнює. Тільки записавши те, що сталося, я міг відновити контроль над своїми думками. Це було завдання, яке я поставив собі. Тому я тут був.

Відкладати це не було сенсу. Якщо це робиться, коли вже зроблено, краще, щоб розпочати якнайшвидше. Наступного ранку я розпочну.

Я зайшов у задню кімнату і відкинувся назад на легковажне небесне ліжко. Воно пружинило бурхливо, як тільки здатні готельні ліжка. З чого я розпочну наступного ранку? Було очевидно, що розпочати треба з початку. Я дивився на зірки в темно-червоному небі над головою. Початок може зачекати, подумав я. Натомість треба розпочати з того часу, коли мої очікування були найбільш напруженими. Так само, як виконання мого доручення розпочалося з мого приїзду в Grand Hotel Еуропа, так я розпочну свою реконструкцію після мого прибуття до Венеції. Я побачив перед собою затонуле місто, відчув як минуле покрили жмури і впав у глибокий сон.

Розділ другий

Майдан обіцянок

1

Щоразу, коли прибуваєш до Венеції – то це вперше. Хоча я там бував багато разів і гучними іменами Тіціана і Тінторетто недбало як із рукава сипав на званих вечорах, хоча я шпарко продовжував читати свою газету, коли червоний швидкісний потяг переносив мене по сухопутній лінії від Местре до старого міста і багатозначно почав гальмувати . і хоча я вирішив підійти до мого в'їзду в місто з практичним ставленням і задавити свої почуття аж допоки я повністю не прийду до тями, мені на мить довелося затамувати подих, коли я вийшов зі станції а тендітне пастельне забарвлення міста на зеленій воді розгорнулося безтурботно і, здавалося б, невинно.

Венеція посміхалася мені, як кохана, яка чекала на мене. Всі ці століття, що вона терпляче дивилася через вікно зробили її спокійною і красивою. Її коштовності задзенькали, коли вона простягла свої ніжні, теплі руки для довгоочікуваних обіймів, що вони були долею і призначенням, і вона на мить хихикнула, бо все кінець-кінцем.було логічним. Коли вона шепотіла про вічність, вона знала, про що говорить. У неї було достатньо суконь для всіх прийдешніх свят.

Немає кращого міста, ніж Венеція, до якого можна приїхати, коли кохана чекає на тебе. Клію приїхала раніше за мене. Ми розділили наші завдання. Хоча це було моя робота, щоб залишити наші старі будинки прибраними і залагодити остаточні формальності з відповідними власниками, вона подалася до Венеції, щоб приготувати наш новий будинок і зустріти перевізників. Речей у нас було мало. Основну частину

вантажу складали її книги. Я пожартував, що у неї важка професія. Мистецтвознавчі дослідження мають неабияку вагу. І так я якось пожартував. Але по телефону вона сказала, що переїзд пройшов вдало. Вона вже почала розпаковувати коробки. Вона чекала на мене. Вона любила мене.

Десь за цими зизуватими фасадами в зітхаючому мавзолеї міста мала знаходитися вулиця під назвою Calle Nuova Sant'Agnese. Мені потрібно було її лише знайти, щоб знайти її, у футболці та спортивних штанах, її довге темне волосся у практичному жмуті та, можливо, з цяточкою фарби на носі, як у телерекламі для молодих щасливих пар, між коробками в будинку, який завжди був би сонячним і де розпочнеться життя. І сьогодні ввечері вона надягне свою бальну сукню, щоб рука об руку зі мною прошурхотіти пригодам назустріч на майданах, в провулках і уздовж чорних каналів і чудово додати блискуче оповідання до прославленої історії.

-2 -

В мене не було багажу. Я надіслав усі свої речі разом із перевізниками. Я збирався гуляти. Я з нетерпінням чекав цього. Я провів всю поїздку потягом, запам'ятовуючи за допомогою свого мобільного телефону маршрут зі станції до Калле-Нуова-Сант-Агнес. Була велика можливість загубитися. За інших обставин я би радів цьому, але зараз я віддав перевагу цілеспрямованості. Я хотів побачити Клію.

Я піднявся на високі сходи Мосту Босоногих так, наче піднімався на високий вівтар. Переправа через Гранд-канал наче урочиста меса, яку до будівництва нового мосту можна було відсвяткувати лише у трьох місцях. Я поклав руки на мармурові перила і дивився вниз на вихор зелено-блакитної води, яка була скоріше життєплинною судиною, ніж бар'єром. Канал був намальований як недбала літера S в дзеркальному відображенні на карті міста п'яним проектантом, який по садистськи засмівся, коли побачив як його втручання зробило місто практично непрохідним для швендяючих дворян в сатинових туфлях, і який щойно наступного дня, протрезвівши, зрозумів, цілком проти своїх намірів, що створив чудовий водний шлях, який з'єднував усі частини міста красивим, повільним способом.

Так, гондоли, я також одразу побачив гондоли, хоч не був готовим до цього. Вони були більші, чорніші та реальніші, ніж на малюнках. Зрештою, було смішно, що ці речі існували ще у двадцять першому столітті, як доісторичні водоплавні птахи, дивом відроджені для туристів. Але у Венеції не можна було говорити про анахронізми. Сучасна епоха була анахронізмом у цьому місті, яке жодним чином не було підготовлене для продуктивності, поспіху чи користі. Тут час залишився ширяти в меланхолії та ностальгії за мрією про тінь миготливого минулого.

Спокуса була великою, щоб йти прямо по Калле Лунга, оскільки вона прямувала туди, де я мав зустріти Клію, але напрямок не говорить багато в місті, яке нікуди не йде. Я бачив на мапі, що застрягну у дворах і внутрішніх садах, як бик у червоній ганчірці. Мені не треба було думати, що у Венеції була карта вулиць. Не було так, що колись розумно будували на розмежованих ділянках уздовж раціонально шосе. Дворяни минулих століть забудували свій острів розкішними палаццо, а щілини, що вони випадково появлялися між чудесами світу, мали служити вулицями. Кожен, хто хоче просуватися Венецією, мусить постійно обходити ексгібіціоністський прояв любові до міста своїх попередників.

Мені довелось нелогічним, яка на мене, чином перейти на другий берег вздовж канал Гранде, щоб повернути лівору на Фондамента-де-Толентіні по Ріо-де-ла-Кассіола-е-де-Ка-Ріцци. Музика цих імен супроводжувала мене в моїй ході.

Я проходив фасади з мармуровим мереживом. Причальні дерев'яні тумби відбивалися у воді. Хоча все, що я бачив тут, стояло вже століттями, воно справило на мене делікатне враження, наче міраж, возведений у морі, який при найменшій брижі на воді фрагментується на позбавлених зв'язку спогадів на мільйонах фотографій.

На сходах лялькового будинку перед мостом, який вів до вузької набережної уздовж Ріо-де-ла-Кассіола-е-де-Ка-Ріцци, на стіні висіла велика жовта таблиця, що вказувала, що і Пьяцца Сан-Марко, і міст Ріалто знаходилися в напрямку, в який я завернув і водночас у напрямку, звідки я прийшов. Я опинився в магічному місці, де походження та місце призначення стали взаємозамінними поняттями. Це мене радісно налаштувало.

Зазвичай світло – це як повітря, у тому сенсі, що ви спокушаєтесь замислитись над його важливістю, особливо за його відсутності. Але тут світло, здавалося, було зроблене людськими руками, як головне досягнення архітектури, як шар золотого листя над

скульптурою або як ретельно нанесений шар лаку над картиною, яку вона намалювала сама. Але ці порівняння занадто статичні, бо світло постійно рухалося, наче ганяло тіні.

На другому боці каналу куняли обнесні муром сади Пападополі, де масковані гості таємних вечірок з'являлися при вогні факелів, як привиди, оповиті чорним плащем ночі. Сім'я Пападополі мала найважливішу і найвишуканішу колекцію мистецтва у місті. Краса із заздрістю танцювали на їхніх вечірках. Все, що було колись, було ще там і досі не розкрито. На майдані Кампо-де-Толентіні з мармуровими колонами неокласичного фасаду Сан-Нікола, де відкриті кав'ярні розклали стільці, мені довелося йти прямо вперед. Мені довелося повернути ліворуч перед мостом Калле-Серерії-Дорсодуро до Мінотто Фондамента по Ріо-дель-Магазен. На завороті розгорнулася рафінована панорама. В кінці набережної уздовж каналу, що був заштрихований звичайними причальними блоками з затонулої деревини, нарисована була струнка арка Понте-дей-Гафаро перед рожевим фасадом низького палаццо з сімома загостреними вгорі вікнами у біломармуровому пазі, і увінчувалася дзвіницею церкви, яка стояла позаду.

Якщо попростую навпростець, то вулиця зміниться на Салізада Сан Панталон. Неподалік перед кінцем доведеться перейти праворуч до Камп'єлло Моска щоб через два мости поспіль опинитися біля церкви де ла Кьєза. Так виходиш на дивовижно простору площу, яка називається Кампо Санта-Маргеріта. Я перейшов площу і вздовж каналу Ріо я пішов до Мосту дей Пуньї